

سوال ۱. با استفاده از روش دوبخشی^۱ به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف. ریشه تابع $f(x) = x^3 + 4x^2 - 10$ را در بازه $[1, 2]$ در ۷ گام بیابید.

ب. ریشه تابع $g(x) = x - e^{-x}$ را با دقت 10^{-2} به دست آورید.

پاسخ:

هرگونه پاسخی که با الگوریتم درست به دست آمده باشد، قابل قبول است

الف.

$f(p_n)$	p_n	b_n	a_n	Iter
2.375	1.5	2.0	1.0	1
-1.797	1.25	1.5	1.0	2
0.162	1.375	1.5	1.25	3
-0.848	1.3125	1.375	1.25	4
-0.351	1.34375	1.375	1.3125	5
-0.096	1.359375	1.375	1.34375	6
0.032	1.367188	1.375	1.359375	7

ب.

$f(p_n)$	p_n	b_n	a_n	Iter
-0.1065	0.5	1	0	1
0.2776	0.75	1	0.5	2
0.0897	0.625	0.75	0.5	3
-0.0072	0.5625	0.625	0.5	4
0.0414	0.59375	0.625	0.5625	5
0.0171	0.578125	0.59375	0.5625	6
0.0049	0.5703125	0.578125	0.5625	7
-0.0011	0.56640625	0.5703125	0.5625	8
0.0019	0.568359375	0.5703125	0.56640625	9
0.0003	0.5673828125	0.568359375	0.56640625	10

سوال ۲. اگر تابع $f(x)$ را به شکل زیر تعریف کنیم:

¹Bisection Method

$$f(x) = \begin{cases} e^{-\frac{1}{x^2}} & x \neq 0 \\ 0 & x = 0 \end{cases}$$

نشان دهید در روش نیوتن^۲، اگر $x_0 = 0.0001$ باشد، آنگاه به بیش از ۱۰۰ میلیون گام برای رسیدن به مقدار کمتر از 0.00005 نیازمندیم. تابع را پیوسته و مشتق‌پذیر در نظر بگیرید. همچنین $x = 0$ تنها پاسخ تابع است.

پاسخ:

Solution: The differentiation (for $x \neq 0$) is straightforward. (Showing that $f'(0) = 0$ is more delicate, but we don't need that here.) By the Chain Rule,

$$f'(x) = \frac{2e^{-1/x^2}}{x^3}.$$

Write down the standard Newton Method iteration. The e^{-1/x_n^2} terms cancel, and we get

$$x_{n+1} = x_n - \frac{x_n^3}{2} \quad \text{or equivalently} \quad x_n - x_{n+1} = \frac{x_n^3}{2}.$$

Now the analysis is somewhat delicate. It hinges on the fact that if x_n is close to 0, then x_{n+1} is very near to x_n , meaning that each iteration gains us very little additional accuracy.

Start with $x_0 = 0.0001$. It is fairly easy to see that $x_n > 0$ for all n . For $x_1 = x_0(1 - x_0^2/2)$, and in particular $0 < x_1 < x_0$. The same idea shows that $0 < x_2 < x_1$, but then $0 < x_3 < x_2$, and so on forever.

Thus if we start with $x_0 = 0.0001$, the difference $x_n - x_{n+1}$ will always be positive and equal to $x_n^3/2$, and in particular less than or equal to $(0.0001)^3/2$. So with each iteration there is a shrinkage of at most 5×10^{-13} . But to get from 0.0001 to 0.00005 we must shrink by more than 5×10^{-5} . Thus we will need more than $(5 \times 10^{-5})/(5 \times 10^{-13})$, that is, 10^8 iterations. (More, because as we get closer to 0.00005, the shrinkage per iteration is less than what we estimated.)

²Newton Raphson

سوال ۳. مقدار $\sqrt[3]{48}$ را با استفاده از روش نیوتن و نقطه ثابت ^۳ بیابید و با هم مقایسه کنید.

پاسخ: روش نیوتن:

$$\begin{aligned} f(x) &= x^3 - 48 \\ f'(x) &= 3x^2 \\ f(3) &= -21, f(4) = 16 \rightarrow x_0 = 3.5 \end{aligned}$$

x_1	f'(x_0)	f(x_0)	x_0	Iter
3.6395	36.75	-5.125	3.5	۱
3.6342	39.7369	0.2069	3.6395	۲
3.6342	39.6233	0.0003	3.6342	۳

روش نقطه ثابت:

$$48 - x^3 = 0 \rightarrow 10x = 48 - x^3 + 10x$$

$$\phi(x) = \frac{48 - x^3 + 10x}{10}$$

$$x_1 = \phi(3.5) = 4.125$$

$$x_2 = \phi(4.125) = 2.352$$

$$x_3 = \phi(2.352) = 5.851$$

$$x_4 = \phi(5.851) = -9.379$$

...

می بینیم که این الگوریتم واگرا می باشد
نکته: در نظر گرفتن هر تابع صحیح دیگری و ارائه الگوریتم درست نیز نمره کامل را دریافت می کند.

سوال ۴. فرض کنید $f(x) = x^2 - a$ با روش نیوتن عبارت زیر را اثبات کنید. همچنین تحقیق کنید این عبارت در کدام روش مشهور ریشه یابی به کار می رود.

$$x_{n+1} = \frac{1}{2} \left(x_n + \frac{a}{x_n} \right) \quad (1)$$

پاسخ:

³Fixed point

Heron of Alexandria (60 CE?) used a pre-algebra version of the above recurrence. It is still at the heart of computer algorithms for finding square roots.

Solution: We have $f(x) = 2x$. The Newton Method therefore leads to the recurrence

$$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)} = x_n - \frac{x_n^2 - a}{2x_n}.$$

Bring the expression on the right hand side to the common denominator $2x_n$. We get

$$x_{n+1} = \frac{2x_n^2 - (x_n^2 - a)}{2x_n} = \frac{x_n^2 + a}{2x_n} = \frac{1}{2} \left(x_n + \frac{a}{x_n} \right).$$

سوال ۵. دستگاه معادلات خطی زیر را با استفاده از روش گاوس-سیدل و روش ژاکوبی تا حداکثر ۵ مرحله یا خطای 10^{-2} حل کنید.

$$\begin{cases} 5/51x_1 + 0/86x_2 + 0/22x_3 = 20 \\ 0/76x_1 + 8/86x_2 + 1/42x_3 = 29/3 \\ 0/03x_1 + 0/58x_2 + 5/13x_3 = 22 \end{cases}$$

پاسخ: در روش ژاکوبی داریم که:

$$x^{(i+1)} = \beta + Bx^{(i)}, \beta_i = \frac{b_i}{a_{ii}}, b_{ij} = -\frac{a_{ij}}{a_{ii}}$$

$$A = \begin{pmatrix} 5/51 & 0/86 & 0/22 \\ 0/76 & 8/86 & 1/42 \\ 0/03 & 0/58 & 5/13 \end{pmatrix} \quad b = \begin{pmatrix} 20 \\ 29/3 \\ 22 \end{pmatrix}$$

$$\beta = \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/307 \\ 4/2885 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 0/0 & -0/1561 & -0/0399 \\ -0/0858 & 0/0 & -0/1603 \\ -0/0058 & -0/1131 & 0/0 \end{bmatrix} \quad x^{(\cdot)} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$x^{(1)} = \beta + Bx^{(\cdot)} = \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/307 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0/0 & -0/1561 & -0/0399 \\ -0/0858 & 0/0 & -0/1603 \\ -0/0058 & -0/1131 & 0/0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/307 \\ 4/2885 \end{bmatrix}$$

$$\begin{aligned}
x^{(2)} = \beta + Bx^{(1)} &= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0/ & -0/1561 & -0/399 \\ -0/858 & 0/ & -0/16.3 \\ -0/0.58 & -0/1131 & 0/ \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} = \\
&= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} -0/6873 \\ -0/9989 \\ -0/3951 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2/9425 \\ 2/3.81 \\ 3/8934 \end{bmatrix} \\
x^{(2)} - x^{(1)} &= \begin{bmatrix} -0/6873 \\ -0/9989 \\ -0/3951 \end{bmatrix}
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
x^{(3)} = \beta + Bx^{(2)} &= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0/ & -0/1561 & -0/399 \\ -0/858 & 0/ & -0/16.3 \\ -0/0.58 & -0/1131 & 0/ \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 2/9425 \\ 2/3.81 \\ 3/8934 \end{bmatrix} = \\
&= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} -0/5156 \\ -0/8766 \\ -0/2781 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3/1142 \\ 2/43.4 \\ 4/0.104 \end{bmatrix} \\
x^{(3)} - x^{(2)} &= \begin{bmatrix} 0/1717 \\ 0/1223 \\ 0/117 \end{bmatrix}
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
x^{(4)} = \beta + Bx^{(3)} &= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0/ & -0/1561 & -0/399 \\ -0/858 & 0/ & -0/16.3 \\ -0/0.58 & -0/1131 & 0/ \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 3/1142 \\ 2/43.4 \\ 4/0.104 \end{bmatrix} = \\
&= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} -0/5394 \\ -0/9101 \\ -0/2929 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3/0.904 \\ 2/3969 \\ 3/9956 \end{bmatrix} \\
x^{(4)} - x^{(3)} &= \begin{bmatrix} -0/238 \\ -0/335 \\ -0/148 \end{bmatrix}
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
x^{(5)} = \beta + Bx^{(4)} &= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0/ & -0/1561 & -0/399 \\ -0/858 & 0/ & -0/16.3 \\ -0/0.58 & -0/1131 & 0/ \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 3/0.904 \\ 2/3969 \\ 3/9956 \end{bmatrix} = \\
&= \begin{bmatrix} 3/6298 \\ 3/3.7 \\ 4/2885 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} -0/5336 \\ -0/9056 \\ -0/289 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3/0.962 \\ 2/4014 \\ 3/9995 \end{bmatrix} \\
x^{(5)} - x^{(4)} &= \begin{bmatrix} 0/0.58 \\ 0/0.44 \\ 0/0.39 \end{bmatrix}
\end{aligned}$$

ب) حال با روش گaus-سایدل داریم که:

$$A = \begin{pmatrix} 5/51 & 0/86 & 0/22 \\ 0/76 & 8/86 & 1/42 \\ 0/03 & 0/58 & 5/13 \end{pmatrix} \quad b = \begin{pmatrix} 20 \\ 29/3 \\ 22 \end{pmatrix}, \quad x^{(0)} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$$

$$x_i^{(j)} = \frac{1}{A[i][i]} (b[i] - \sum_{k \neq i} x_k^{(j)} * A[i][k])$$

$$x^{(i+1)} = \begin{pmatrix} 3/6298 - 0/1561 * x_1^{(i)} - 0/399 * x_2^{(i)} \\ 3/307 - 0/858 * x_1^{(i+1)} - 0/1603 * x_2^{(i)} \\ 4/2885 - 0/058 * x_1^{(i+1)} - 0/1131 * x_2^{(i+1)} \end{pmatrix}$$

$$x^{(1)} = \begin{pmatrix} 3/6298 - 0/1561 * 0 - 0/399 * 0 \\ 3/307 - 0/858 * 3/6298 - 0/1603 * 0 \\ 4/2885 - 0/058 * 3/6298 - 0/1131 * 2/9956 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3/6298 \\ 2/9956 \\ 3/9286 \end{pmatrix}$$

$$x^{(2)} = \begin{pmatrix} 3/6298 - 0/1561 * 2/9956 - 0/399 * 3/9286 \\ 3/307 - 0/858 * 3/0054 - 0/1603 * 3/9286 \\ 4/2885 - 0/058 * 3/0054 - 0/1131 * 2/4194 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3/0054 \\ 2/4194 \\ 3/9974 \end{pmatrix}$$

$$x^{(2)} - x^{(1)} = \begin{bmatrix} -0/6244 \\ -0/5762 \\ 0/688 \end{bmatrix}$$

$$x^{(3)} = \begin{pmatrix} 3/6298 - 0/1561 * 2/4194 - 0/399 * 3/9974 \\ 3/307 - 0/858 * 3/0926 - 0/1603 * 3/9974 \\ 4/2885 - 0/058 * 3/0926 - 0/1131 * 2/4009 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3/0926 \\ 2/4009 \\ 3/999 \end{pmatrix}$$

$$x^{(3)} - x^{(2)} = \begin{bmatrix} 0/872 \\ -0/0185 \\ 0/0016 \end{bmatrix}$$

$$x^{(4)} = \begin{pmatrix} 3/6298 - 0/1561 * 2/4009 - 0/399 * 3/999 \\ 3/307 - 0/858 * 3/0955 - 0/1603 * 3/999 \\ 4/2885 - 0/058 * 3/0955 - 0/1131 * 2/4004 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3/0955 \\ 2/4004 \\ 3/9991 \end{pmatrix}$$

$$x^{(4)} - x^{(3)} = \begin{bmatrix} 0/0029 \\ -0/0005 \\ 0/0001 \end{bmatrix}$$

سوال ۶. دترمینان و وارون ماتریس زیر را با استفاده از روش حذف گاوسی بدست آورید:

$$\begin{bmatrix} 4 & 4 & 1 & 0 \\ 2 & 3 & 0 & 2 \\ 2 & 0 & 3 & 1 \\ 2 & 1 & 3 & 3 \end{bmatrix}$$

پاسخ:

$$\begin{vmatrix} 4 & 4 & 1 & 0 \\ 2 & 3 & 0 & 2 \\ 2 & 0 & 3 & 1 \\ 2 & 1 & 3 & 3 \end{vmatrix} = 4 \begin{vmatrix} 1 & 1 & \frac{1}{4} & 0 \\ 2 & 3 & 0 & 2 \\ 2 & 0 & 3 & 1 \\ 2 & 1 & 3 & 3 \end{vmatrix} = 4 \begin{vmatrix} 1 & 1 & \frac{1}{4} & 0 \\ 0 & 1 & -\frac{1}{2} & 2 \\ 0 & -2 & \frac{5}{4} & 1 \\ 0 & -1 & \frac{5}{4} & 3 \end{vmatrix} = 4 \begin{vmatrix} 1 & 1 & \frac{1}{4} & 0 \\ 0 & 1 & -\frac{1}{2} & 2 \\ 0 & 0 & \frac{1}{2} & 5 \\ 0 & 0 & 2 & 5 \end{vmatrix} =$$

$$6 \begin{vmatrix} 1 & 1 & \frac{1}{4} & 0 \\ 0 & 1 & -\frac{1}{2} & 2 \\ 0 & 0 & 1 & \frac{1}{2} \\ 0 & 0 & 0 & -\frac{5}{2} \end{vmatrix} = -10 \begin{vmatrix} 1 & 1 & \frac{1}{4} & 0 \\ 0 & 1 & -\frac{1}{2} & 2 \\ 0 & 0 & 1 & \frac{1}{2} \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{vmatrix} = -10$$

$$\left(\begin{array}{cccc|cccc} 4 & 4 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 2 & 3 & 0 & 2 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 2 & 0 & 3 & 1 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 2 & 1 & 3 & 3 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) = \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 0.25 & 0 & 0.25 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -0.5 & 2 & -0.5 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 2.5 & 1 & -0.5 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 2.5 & 3 & -0.5 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) =$$

$$= \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 0.25 & 0 & 0.25 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -0.5 & 2 & -0.5 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1.5 & 5 & -1.5 & 2 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 5 & -1 & 1 & 0 & 1 \end{array} \right) = \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 0.25 & 0 & 0.25 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -0.5 & 2 & -0.5 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & \frac{1}{3} & -1 & \frac{4}{3} & \frac{2}{3} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -0.6 & 1 & 0.8 & -0.6 \end{array} \right) =$$

$$= \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 0.25 & 0 & 0.25 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -0.5 & 0 & 0.7 & -1 & -1/6 & 1/2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & -2 & -2 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -0.6 & 1 & 0.8 & -0.6 \end{array} \right) = \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0.5 & 0.5 & -0.5 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 1/2 & -2 & -2/6 & 2/2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & -2 & -2 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -0.6 & 1 & 0.8 & -0.6 \end{array} \right) =$$

$$= \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 0 & 0 & 0 & -1/2 & 2/5 & 3/1 & -2/7 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 1/2 & -2 & -2/6 & 2/2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & -2 & -2 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -0.6 & 1 & 0.8 & -0.6 \end{array} \right) =$$

$$\begin{pmatrix} 4 & 4 & 1 & 0 \\ 2 & 3 & 0 & 2 \\ 2 & 0 & 3 & 1 \\ 2 & 1 & 3 & 3 \end{pmatrix}^{-1} = \begin{pmatrix} -1/2 & 2/5 & 3/1 & -2/7 \\ 1/2 & -2 & -2/6 & 2/2 \\ 1 & -2 & -2 & 2 \\ -0.6 & 1 & 0.8 & -0.6 \end{pmatrix}$$